

CÍLE LEKCE

- uvědomí si pozitivní i negativní sílu slova
- přemýšlí o nejoblíbenějších slovech
- uvědomí si slova, která přinášejí potěšení i ta, která zraňují

POMŮCKY

- sociální spot Síla slova
- proužky barevných papírů (aktivita U2)

1. Komunitní kruh. Vyučující pustí sociální spot Síla slova (č. 35)¹ z kategorie Děti v ohrožení. Chlapec Kalle je verbálně napadán svými spolužáky, každá nadávka je zhmotněna do podoby facky. V závěru spotu je patrné, že oběti podobných činů se předem obávají kontaktu s lidmi, předem očekávají další verbální výpadky.

Hodnotová reflexe

- V klipu jsou verbální nadávky připodobněny k fyzickému úderu. Mají podle vás podobnou sílu?
- Co vedlo druhé k tomu, aby se chovali ke svému spolužákovi takovým způsobem?
- Jak se Kalle podle vás cítil?
- Co by měl udělat?
- Jak by se měl zachovat?
- Jak byste se chovali vy, kdyby byl Kalle vaším spolužákem?

1. Vyučující přečte na úvod následující moudra starých Tolteků:²

Slovo není jen zvukem nebo psaným symbolem. Slovo je síla; je to moc, kterou máme k vyjadřování a komunikaci, k přemýšlení a tudíž i k vytváření situací v našem životě. Umíme mluvit. Kteří jiní tvorové na naší planetě to dokážou? Slovo je nejmocnějším nástrojem, který jako lidé máme; (...) Ale stejně jako má meč dvě ostří, dokáže i naše slovo vytvořit ten nejkrásnější sen, anebo vše okolo nás zničit. Jedním ostřím je zneužívání slova, (...) Druhým ostřím je čistota slova. (...) I jediné slovo může být tak mocné, že změní nebo zničí životy milionů lidí. Není to tak dávno, kdy jeden muž v Německu pomocí slova manipuloval celou zemi plnou inteligentních lidí. Vedl je do světové války pouhou silou svého slova. (...) Jiný příklad: Ráno se probudíte a cítíte se šťastná. Je vám báječně a strávíte jednu nebo dvě hodiny před zrcadlem, líčíte se a oblékáte. Pak vám jedna z vašich nejlepších kamarádek řekne: "Co se ti stalo? Vypadáš tak ošklivě. A ty šaty, co máš na sobě, vždyť v nich vypadáš směšně." A je to. (...) Možná vám to kamarádka řekla jen proto, aby vás ranila. A to se jí povedlo. Vyjádřila názor s veškerou silou, která za slovem stojí.

- Jakou „moc“ mají slova pro člověka?
- Kdo vás naposledy pochválil?
- A koho jste pochválili vy?
- Jaké pocity prožíváte, když jste chváleni?

2. Řetěz nejkrásnějších slov. Všichni žáci pracují společně. Vyučující nastříhá proužky barevných papírů (ideálně z formátu A5 z kratší strany odstříháváme 2cm proužky). Úkolem žáků je **přemýšlet o slovech**, která jsou jim vzácná, kterými dokážou potěšit své blízké, vykouzlit jim úsměv na tváři. Požádáme je, aby si vzali 3 proužky svých oblíbených barev a na každý z nich vepsali po jednom slově. Někdy mají potřebu větného vyjádření, i tu jim umožníme. Vyzveme všechny žáky, aby z těchto proužků složili jeden dlouhý řetěz nejkrásnějších slov.

Ani tato část aktivity není samoučelná. Žáci často spojí všechny své lístečky a až následně zjišťují, že mají problém s napojením se k někomu dalšímu. Aktivita je tak i výzvou ke skupinové komunikaci a spolupráci.

¹ ČLOVĚK V TÍSNI. Sociální spoty: Jeden svět na školách [DVD]. Praha: Člověk v tísni, 2006 [cit. 2012-02-02].

² RUIZ, Miguel. Čtyři dohody: Kniha moudrosti starých Tolteků. Praha: Pragma, c1997. s. 36-45.

Snad není třeba připomínat, že žáky nebudeme nutit v případě, že aktivitu považují za soukromou a rádi by svá slova uchovali v tajnosti.

Reflexe

- *Jak s řetězem naložíte? Může být prospěšný?*
- *Která slova se nejčastěji opakují? Komu je sdělujete? Jak často?*

1. Individuální práce. Úkolem žáků je podtrhnout v následujícím textu Co říct a co ne³ sdělení, která někdy použili.

Já jsem ti to říkal; máš pořád špatnou náladu; ty jsi se zbláznil; za to můžeš ty; co to s tebou je; na všechno umíš jenom nadávat; ať udělám cokoli, nic ti není dost dobré; dobře ti tak; proč nikdy neposloucháš, co ti říkám; musíš být zodpovědnější; na co pořád myslíš; jsi nemožný; z tebe nikdy nic nebude; já si můžu dělat, co chci; jestli se ti to nelíbí, klidně si běž pryč; děláš samé hlouposti; zase další nesmysl; myslíš jen sám na sebe; ty se umíš akorát vymlouvat; co máš za problém; já tě nechápu; ty musíš mít vždycky pravdu.

- *Jak působí uvedená sdělení na druhého? Ve které situaci jste ho použili?*
- *Z jakých důvodů je dobré se podobným soudům vyvarovat?*
- *O která další slova/sdělení byste seznam doplnili?*

SEBEHODNOCENÍ dle sady kritérií

Kritéria				
Diskuse Zapojoval/a jsem se do diskuse během celé lekce bez vyzvání?				
Společná práce: řetěz nejkrásnějších slov Napsal/a jsem 3 oblíbená slova a spojil/a je s ostatními?				

³ FERRERO, Bruno. *Osvěžení pro duši*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010. s. 78. ISBN 978-80-7367-736-7. Upraveno.